

לא ייתון למחטי. אמר ליה למלכא דהנה ליה מאן יקר, ובכל יומא הנה דחיל עליה דלא יתבר והנה מסתפל ביה ותקין בעינוי. ליומין אתא בריה וארגיז ליה למלכא, נטל מלכא ההוא מאן יקר ותבר ליה. הדא הוא דכתיב עשה יי אשר זמם.

למלך שהיה לו כלי יקר, ובכל יום היה פוחד עליו שלא ישבר והיה מסתפל בו ומצא חן בעיניו. לימים בא בנו והרגיז את המלך. לקח המלך אותו כלי יקר ושבר אותו. זהו שכתוב עשה ה' אשר זמם.

תא חזי, מן יומא דאתבני בי מקדשא הנה קדשא בריך הוא מסתפל ביה וחביב עליה סגיי והנה דחיל עליהו דישראל דייחטון ויחרב בי מקדשא. וכן בכל זמנא דהנה אתי לגבי בי מקדשא הנה לביש ההוא פורפירא. לבתר דגרמו חובין וארגיזו קמי מלכא אתחרב בי מקדשא ובזע ההוא פורפירא (ד"א גרים הכי ההוא פורפירא ואתחרב בי מקדשא) הנינו דכתיב עשה יי אשר זמם.

בא ראה, מיום שנבנה בית המקדש היה הקדוש ברוך הוא מסתפל בו וחביב עליו הרבה, והיה פוחד על ישראל שיחטאו ויחרב בית המקדש. וכך בכל פעם שהיה בא אצל בית המקדש, היה לובש אותה אדרת. אחר שגרמו החטאים והרגיזו לפני המלך, נחרב בית המקדש וקרע אותה האדרת וקרע אותה האדרת ונחרב בית המקדש. הנינו שכתוב עשה ה' אשר זמם.

בצע אמרתו וגו' (האי אמרתו בקדמיתא ותבא בראש אמיר. והא אתעפרו עמרא לרישא ואילו נאה לפניו. ואיהי מימי קדם ודאי. וקדין עציכו קמיה בכתבי בראי ודאי וכן (ישעיה לג) אראלם צעקו חוצה. (ישעיה כב) וקרא יי צבאות ביום ההוא וגו') הנינו בזמנא דאתחרב בי מקדשא. אבל בזמנא אחרא לית חדוה קמי קדשא בריך הוא כזמנא דאתאבידו חייבי עלמא ואנון דארגיזו קמיה הדא הוא דכתיב, (משלי יא) ובאבוד רשעים רנה. וכן בכל דרא ודרא דעביד דינא בחייבי עלמא. חדוה ותושבחה קמי קדשא בריך הוא.

בצע אמרתו וגו' [האמרתו הוה בחתלה ישבה בראש אמיר, והרי התעפרו עמרה לראש ואילו נאה לפניו. והיא מימי קדם ודאי. ואו עצבות לפניו בכתבים החיצונים ודאי, (ישעיה לג) וכן אראלם צעקו חוצה. (שם כב) וקרא ה' אלהים צבאות ביום ההוא וגו']. הנינו בזמן שנחרב בית המקדש. אבל בזמן אחר אין חדוה לפני הקדוש ברוך הוא כמו זמן שאובדים רשעי העולם ואותם שהרגיזו לפניו. זהו שכתוב (משלי יא) ובאבוד רשעים רנה. וכן בכל דור ודור שעושה דין ברשעי העולם, חדוה ותשבחת לפני הקדוש ברוך הוא.

ואי תימא הא תנינן דלית חדוה קמי קדשא בריך הוא פד איהו עביד דינא בחייביא. אלא תא חזי, בשעתא דאתעביד דינא בחייביא, חדוון ותושבחה קמיה על דאתאבידו מעלמא. והני מילי כד מטא ההוא זמנא דאוריך לון ולא תאבן לגביה מחובייהו. אבל אי אתעביד בהו דינא עד לא

ואם תאמר, הרי שנינו שאין חדוה לפני הקדוש ברוך הוא כשהוא עושה דין ברשעים? אלא בא ראה, בשעה שנעשה דין ברשעים, חדוות ותשבחות לפניו על שנאבדו מהעולם. והדברים הללו כשמגיע אותו זמן שהמתין להם ולא שבו אליו מחטאייהם. אבל אם נעשה בהם דין עד שלא הגיע זמנם, [וער]

שלא נשלם חטאם, כמו שנאמר
(בראשית טו) כי לא שלם עון
האמורי עד הנה, אז אין חדוה
לפניו, ורע לפניו על שנאבדו.

ואם תאמר, למה עושה בהם דין
טרם שהגיע זמנם? אלא הם
גרמו רע לעצמם, שהרי הקדוש
ברוך הוא אינו עושה דין בטרם
מגיע זמנם, אלא משום
שמשתתפים עם ישראל להרע
להם, ולכן עושה בהם דין
ומאבדם מהעולם בלא הזמן.
וזהו שרע לפניו. ולכן הטביע
מצרים בים והאביר שונאי
ישראל בימי יהושפט, וכן כלם,
שהרי משום ישראל נאבדו לפני
זמנם.

אבר פשה שלם הזמן שחכה
להם ולא שבו, אז חדוה
ותשפחת לפניו על שאבדו
מהעולם, פרט לזמן שחרב בית
המקדש, שאף על גב שהשלם
הזמן שלהם שהרגיזו לפניו, לא
היתה חדוה לפניו. ומאותו זמן
לא היתה חדוה לפניו למעלה
ולמטה.

כי לימים עוד שבעה אנכי
ממטיר על הארץ ארבעים יום
וארבעים לילה וגו'. רבי יהודה
אמר, ארבעים יום וארבעים
לילה הללו, מה מעשיהם? אלא
ארבעים יום להלקות רשעי
העולם, וכתוב (דברים כה) ארבעים
יפנו לא יסוף, פנגד ארבעה
רוחות העולם, לכל אחד עשרה.
משום שבן אדם נכרא מארבעה
רוחות העולם, ועל זה ומחיתי
את כל היקום. וצריך ארבעים
להלקות ולמחות את העולם.

רבי יצחק היה מצוי לפני רבי
שמעון. אמר לו פסוק זה [שאמר]
שפתוב ותשחת הארץ לפני
האלהים. אם בני אדם חטאו -
הארץ במה חטאה? אמר לו,

מטא זמנייהו, (ועד) דלא אשתלים חובייהו,
כמה דאת אמר, (בראשית טו) כי לא שלם עון
האמורי עד הנה, פדין לית חדוה קמיה
ובאיש קמיה על דאתאבדו.

ואי תימא איהו עד לא מטו זמנייהו אמאי
עביד בהו דינא. אלא אנון גרמין בישא
לגרמייהו. דהא קדשא בריך הוא לא עביד
בהו דינא עד לא מטא זמנייהו. אלא בגין
דמשתתפי בהדייהו דישראל לאבאשא לון.
ובגין פך עביד בהו דינא ואוביד לון מעלמא
בלא זמנא. ודא הוא דאבאיש קמיה. ובגין
פך אטבע מצראי בימא. ואוביד שנאיהון
דישראל בימי יהושפט. וכן פלהו. דהא
בגיניהון דישראל אתאבדו בלא זמנא.

אבר פד אשתלים זמנא דאוריך לון ולא
תבו. פדין חדוה ותושפחתא קמיה על
דאתאבדו מעלמא. פר בזמנא דאתחרב פי
מקדשא. דאף על גב דאשתלים זמנא דלהון
דארגיזו קמיה, לא הוה חדוה קמיה.

ומההוא זמנא לא הוה חדוה לעילא ותתא:
כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ
ארבעים יום וארבעים לילה וגו'. רבי
יהודה אמר הני ארבעים יום וארבעים לילה
מאי עבידתייהו. אלא ארבעים יום לאלקאה
חייבי עלמא וכתוב, (דברים כה) ארבעים יפנו לא
יוסוף, לקבל ארבע סטרי עלמא לכל חד
עשרה. בגין דבר נש מארבע סטרי עלמא
אתברי. ועל דא ומחיתי את כל היקום.
ואצטריך ארבעים לאלקאה ולא תמחי עלמא.

רבי יצחק הוה שכיח קמיה דרבי שמעון
אמר ליה האי קרא (דקאמר) דכתוב
ותשחת הארץ (דף סב ע"א) לפני האלהים. אי בני
נשא חטאן ארעא במה. אמר ליה בגין